

Posudek bakalářské práce TEREZY PAPAYOVÉ
Interpunkce v italštině – pravidla a současný úzus
FFUK, Ústav románských studií

Tématem práce je problematika v gramatikách a učebnicích obvykle opomíjená. Přesto je zvládnutí interpunkce pro psaný projev nezbytné a může být užitečné zejména prozkoumat, jaké jsou italské normy, do jaké míry jsou preskriptivní nebo naopak volné a jak vypadá srovnání s češtinou, jejíž pravidla se zdají na první pohled závaznější. V didaktickém poučení pro české italianisty vidí také diplomantka jeden z cílů práce.

Po vymezení cílů v krátkém úvodu je v následující kapitole nejprve vyložena historie interpunkce, poté se autorka věnuje jejím funkcím: prozodické, intonační, logicko-syntaktické a stylisticko-textové. Už v těchto obecných kapitolách přináší doklady příslušných jevů především z italských textů. V ústřední, čtvrté kapitole probírá postupně jednotlivá interpunkční znaménka v italštině. Opírá se o názory z italských gramatik (Battaglia-Pernicone, Lepschy, Sensini, Serianni) a dalších odborných textů, především o práci turínské lingvistky Bice Mortara Garavelli. Exemplifikaci zčásti převzatou od italských autorů doplňuje o vhodně volené příklady z vlastní excerptce. Pátá kapitola obsahuje srovnání italské interpunkce s českou. Autorka s odkazem na L. V. Ščerbu upozorňuje na dva interpunkční typy evropských jazyků, tzv. francouzský, do kterého řadí italštinu, a německý, kam patří čeština. Překladem italských citací do češtiny poukazuje na odlišnosti v normě obou jazyků. Následuje ještě závěrečné shrnutí, bibliografie a cizojazyčná resumé.

Tereza Papayová odvedla velmi solidní práci. Dobře rozvržený námět s jasným a přehledným výkladem společně s vybranými příklady poskytuje dobrý vhled do problematiky. Ukazuje se, že italská pravidla – zejména pro psaní čárky, která pro bohaté zastoupení v textech a hlavně pro svou variabilní funkci způsobuje největší potíže – jsou jednoznačnější, než se obvykle soudí. Současně však platí, že případy, kdy různá interpretace textu vede k různým výsledkům, jsou v konfrontaci s češtinou četnější. Práce splnila zadání a je nepochybně přínosná. Přesto upozorním na některé nedostatky.

Autorčin výklad je stylisticky mírně rozkolísaný, občas sklouzává k přílišným kolokvialismům (*Budu se snažit ukázat, že není jen strašákem* – s. 5, *mluvčí ji patrně zmínil již v předchozím povídání* – s. 32,), jinde naopak vede k neobratnostem patrně snaha o vyšší styl (*považovat psaný jazyk za paralelní manifestaci jazyka k manifestaci mluvené* – s. 18, *texty byly prostě interpunkce* – s. 11; *nesprávný instrumentál je pravdou* – opakovaně v celém textu; *dvojtečka uvozuje seznam zvířat* [spíš skupinu zvířat, jsou jmenována čtyři] – s. 39; *práce jiných odborníků a také tyto jsou... výrazem, za tímto pak...* – s. 37).

Pravopisných a gramatických chyb není mnoho (*protěžovaná* není odvozena od tíže, nýbrž od protekce – s. 17; *vystříhat se častému užívání* má být s genitivem – s. 47; podobně *ve většině případech* – s. 53; *zda-li* – s. 56), pohříchu na několika místech jsou chyby právě v interpunkci, byť české (*seznam dalších, mnohdy až absurdních, smajlíků* – s. 12; *Podle mého názoru, nejkompaktnější definici je možné najít...* – s. 14; *Kromě členění textu pomocí grafických značek, znamená...* – s. 14; *její další funkce a to usnadnění...* – s. 17; *Stejně tak, kdybychom použili vykřičník...* – s. 19; *Je třeba odlišit, kdy se pisatel odchýlil... a kdy se tak stalo...* – s. 21, *vložit přímou řeč do... dialogu a tedy odlišit...* – s. 45; *pokud je to, co chceme rozvést v závorkách opravdu důležité* – s. 47; *Odsuvník má jedinou funkci a to naznačovat...* – s. 51; *Jediný případ, kdy se tečka, čárka apod. kladou před uvozovky je citace...* – s. 56). Několik nepřesností je v překladech citátů (*pubblico differenziato* – k rozdílnému publiku).

V některých pasážích by výklad zasluhoval rozvést a prohloubit. Bohatší excerpce různých autorů a také nakladatelství by podle mého názoru pomohla ukázat, že stanovenými pravidly se italští pisatelé řídí s velkou libovůlí. Jen okrajově je zmíněno spojení uvozovek s čárkou, resp. čárky a pomlčky při uvozování přímé řeči. Úzus v tom (na rozdíl od češtiny) velmi kolísá, zajímavý je např. poměrně rozšířený zvyk psát s uvozovkami dvě interpunkční znaménka (typ ...?«.).

Přes uvedené nedostatky jsem přesvědčen, že Tereza Papayová se poctivě vypořádala se zadáním a její bakalářská práce je vítaným příspěvkem v pohledu na zdánlivě méně atraktivní kapitoly italské gramatiky, a to zejména ve srovnání s interpunkcí v češtině. Po formální stránce práce rovněž splňuje předepsané požadavky, je logicky členěna a pěkně upravena. Doporučuji ji k obhajobě a s přihlédnutím k uvedeným nedostatkům hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze 18.6.2012

Mgr. Jiří Špaček
vedoucí bakalářské práce